נר מצוה

ה א מיי׳ פ"ט מהלכות מקוואות הלכה ו וסמג עשין רמח טוש"ע י"ד סימן רא סעיף נא:

ו ב מיי׳ פ"ט מהלכות תרומות הלכה כד:

כיון דמגופה קחזיא לא אמרינן אוקמה אחזקתה ומאי שנא ממקוה *דתנן ׳מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברה"ר בין ברה"י טמאות לשמאי קשיא למפרע להלל קשיא ודאי דאילו מעת לעת שבנדה תולין לא אוכלין ולא שורפין ואילו הכא טמאה ודאי התם משום דאיכא למימר העמד טמא על חזקתו ואימא לא טבל אדרבה העמד מקוה על חזקתו ואימא לא חסר הרי חסר לפניך הכא נמי הרי דם לפניך השתא הוא דחזאי הכא נמי השתא הוא דחסר הכי השתא התם איכא למימר חסר ואתא חסר ואתא הכא מי איכא למימר חזאי ואתא חזאי ואתא ומאי קשיא דלמא הגס הגס חזיתיה התם איכא תרתי לריעותא הכא איכא חדא לריעותא *ומאי שנא מחבית *דתנן ׳היה בודק את החבית להיות מפריש עליה תרומה והולך ואח"כ נמצא חומץ כל ג׳ ימים (הראשונים) ודאי מכאן ואילך ספק קשיא לשמאי התם משום דאיכא למימר העמד טבל על חזקתו ואימר לא נתקן אדרבה העמד יין על חזקתו ואימר לא החמיץ הרי החמיץ לפניך הכא נמי הרי דם לפניך השתא הוא דחזאי התם נמי השתא הוא דהחמיץ הכי השתא התם איכא למימר החמיץ ואתא החמיץ ואתא הכא מי איכא למימר חזאי ואתא חזאי ואתא ומאי קשיא דלמא הגס הגס חזיתיה התם איכא תרתי לריעותא הכא איכא חדא לריעותא ורמי חבית אמקוה מאי שנא הכא ודאי ומ"ש הכא ספק א"ר חנינא מסורא מאן תנא חבית ר"ש היא דלגבי מקוה נמי ספקא משוי ליה *דתנן א) מקוה שנמדד ונמצא חסר כל הטהרות שנעשו על גביו למפרע בין בר"ה בין ברה"י טמאות *ר"ש אומר בר"ה טהורות ברה"י תולין

ושניהם

א) גיטין לא: מקוואות פ"ב מ"ב קדושין פס׳

רש"י

כיון דמגופה קחזיא. מועדה · ועלולה היא לכך אין לה חזקת טהרה: ומאי שנא ממקוה. לתרוייהו פריך: שנעשו על גביו. טהרות שנטמאתו בכלים שטבלו בו: בין ברה"ר בין ברה"י. בין שהמקוה עומד בר"ה דקיימא לן· ספק טומאה בר"ה ספקו טהור הכא טמא דלאו ספק הוא אלא ודאי כדמפרש טעמא לקמן במתניתין: לשמאי קשיא למפרע. דהא מטמאין טהרות למפרע ולא אמרינן העמד מקוה על חזקתו: דאילו מעת לעת. טהרות דמעת לעת תולין להו משום ספקא דמעת לעת לרבנן וה"ה מפקידה לפקידה דהלל: תולין. אם תרומה הן: ולא שורפין. כדקתני בברייתא דהרואה כתם א)לקמן בפירקין (דף ו.): ואילו הכא. במקוה: טומאה ודאית. מטמאינן להו למפרע ושורפין את התרומה מדקתני בר"ה טמא אלמא כודאי משוי ליה: לא טבל. טבילה הוגנת הלכך טומאה ודאית יש: חסר ואתא חסר ואתא. ואימרע לה לחזקה מקמי הכי טובא ולא ידעינן מאימת הלכך ריע טפי מאשה: הכא מי איכא למימר כו׳. הלכך עד שעת מאלת דם לא איתרעי חזקה והך דאישתכח השתא איכא למימר דהשתא הוא דחזאי: הגס הגס. לשון רכייה שהדם הולך וגדל ודומה לו במסכת שביעית בפ"ד [מ"ב] כרלשונה היו אומרים מלקט אדם מתוך שדהו עצים ועשבים הגס הגס כדרך שמלקט מגל מבירו כו׳. כלומר ע"י שיהיה הדם רבה במקור יוצא ממנו מעט מעט כחרדל מה שאין המקור יכול להחזיק ויוצא מעט לבית החיצון חה כמה ימים התחיל והיא נטמאת מטיפת דם כחרדל כדלקמן (דף מ.): תרתי לריעותא. העמד טמא על חזקת טומאה ונחזקת טהרה דמקוה איכא ריעותא שהרי חסר לפניך. אבל באשה כדידה הוא דאיכא ריעותא שהורע חזקת טהרתה קצת שהרי דם לפניך ומשום הך ריעותא לחודה לא מרעינן לה הואיל וכטהרות לא משכחת ריעותא אחריתא דהי אמרת העמידם על חזקתם בחזקת טהרתם הם: ומאי שנא מחבית. לב"ש פריך: היה בודק את החבית. מועמה אם היא בחזקתה שלא החמיצה: להיות מפריש עליה. כלומר להיות סומך עליה והולך ושותה שאר חביות ונותן עיניו בזו להפריש ממנה עליהם לאחר זמן שהתרומה ניטלת במחשבה [גיטין לא.]: כל ג׳ ימים ודאי. פלוגתא דר׳ יוחנן ור׳ יהושע בן לוי בבבא בתרא בפ׳ המוכר פירות (דף צו.) ר׳ יוחנן אומר כל ג׳ ימים לאחר בדיקה ראשונה שמצאה בחזקתה ודאי יין ואם אמר בתוך ג׳ ימים הרי זו תרומה על אלו המוכנין לה כולם מתוקנות מכאן ואילך ספק ותרומה היא ויחזור ויתרום ור׳ יהושע בן לוי אומר כל ג׳ ימים קודם בדיקה אחרונה שנמצאת חומץ ודאי חומץ דכיון דעכשיו חומץ גמור הוא ודאי אין פחות מג׳ ימים שהתחיל להחמיץ ואם עשאו בתוך אותן ג׳ ימים תרומה על מקום אחר אינו תרומה אליבא דרבי דאמר בהמוכר את הספינה (ב"ב פד:) יין וחומץ שני מינין הן דאי לרבנן הא קיימא לן (תרומות פ"ב מ"ו) תורם מן הרעה על היפה תרומתו תרומה מכאן ואילך למפרע ספק והרי זו תרומה ויחזור ויתרום. אלמא בין למר בין למר מספקינן ריעותא למפרע: ורמי חבית אמקוה. דהא תרוייהו איכא תרתי לריעותא: מאי שנא. במקוה דמחזקינן למפרע טומאת ודאי ומ"ש בספים דקאמר ספק: ברה"י תולין. טעמא מפרש לקמן: *)מסוטה. דכתיב (במדבר ה) והיא נטמאה איתקש טומאה לסוטה:

ו בס"א: לטמאה. *) עיין לעמי׳ הבא.

ועשאוה

תוספות

*וכמת שאין בני אדם מציין וא"ת א"כ היכי ילפינן מסוטה דברה"י ספקו טמא אפי׳ איכא חזקה הא בסוטה איתרע חזקה וקרא דוכמאה דאיירי לאצטורי בעלמא טומאה מסוטה אימא דוקא היכא דליכא חזקה ואיצטריך קרא לאשמועינן דהוי טמא ודאי אע"ג שאינו אלא ספק וגם לטהר בר"ה אע"ג דליכא חזקה וי"ל דילפינן מסוטה שעשאה הכתוב ודאי טמאה אע"ג דאית לה חזקה שאינה טמאה ודאי ולא איתרע אלא חזקת טהרה ודאית: **דאיכא** ריעותא מגופה· אבל אי לאו האי טעמא הוה מוקמינן לה אחזקת טהרה אע"ג דהשתא ודאי טמאה כמו בנגע באחד דמטהרים אף רבנן ברלתו מי מבורך אע"ג דהשתא הוא מת וליכא עוד חזקת חיות *ומ"מ אם עשו מבהמה נביעות ושחטוה ונמצאת טרפה אין להתיר הנביעות מטעם אוקי בהמ׳ בחזק׳ שלא היתה טרפה מתחלה כיון דמעולם לא היתה אותה טפה מטורפת לא חשיבה חזקה כדמוכח בהכל שוחטין (חולין יא:) דקאמר אתיא א) ממכה אביו ומפרה אדומה דאזלינן בתר רובא והכי מוכח דלאו משום דמוק לה (ב) בחזקת שאינה טרפה אלא לא חשיב אותה חזקה כדפרישית ול"ע להתיר הנביעות : **להלל** קשה ודאי · דמדקאמר ר׳ שמעון בסיפא ברה"י תולין מכלל דטמאות דקאמרי רבנן ברישא היינו ודאי : **השתא** הוא דחזאי·ורב דאמר בפ׳ י׳ יוחסין (קידושין סט.) הרי היא טוגרת לפניו גבי קדשה אבי׳ ברכך וקדשה עלמה בעיר וכניהם ביומא דמשלים ו׳ חדשים שבין נערות לבגרות ולא קאמר השתא הוא דבגרה היינו משום דבגילות שערות לבא מלפרא וכי פריך התם לשמואל ממקוה וחבית ה"נ מצי למיפרך לרב דדוקא בשערות קאמר רב אלא דפריך לשמואל ספי בפשיטות והא דקאמר התם לימא רב דאמר כר׳ נתן דאמר אם בריא הוא עליו להביא ראיה שבשעה שכיב מרע היה אע"ג דרב דוקא בשערות קאמר התם נמי רוב העולם בריאים ואית לן למימר דבריא היה כמו שהוא עכשיו : **התם** תרתי לריעותא · תימה דבפ"ק דחולין (דף י. ושם) אמרינן בחטה ונמצא הסכין פגום ושבר בו עצמות אחרי כן רב חסדא אמר כשרה משום דעלם ודאי פוגם (ג) כו׳ ופריך ליה מטבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ אע"פ שנתעסק באותו המין כל היום כולו לא עלתה לו טבילה ומשני ספין איתרעי בהמה לא איתרעי והשתא הא איכא תרתי לריעותא דהרי פגום לפניך והעמד בהמה בחזקת איסור כדאמר הכא דה"נ איתרעי מקוה ואדם לא איתרעי ואפ"ה מטמאינן וי"ל דהתם משום דעלם ודאי פוגם כדאמר התם א"כ אין סברא לחלק בין מקוה איתרעי לאדם איתרעי והתם ה"פ סכין איתרעי ואיכא ספיקי טובא שמא בעלם נפגם ואפי׳ בעור נפגם שמא נפגם במיעוט בתרא ואת"ל נפגם במיעוט קמא שמא לא נחתכו כנגד הפגימה אך קשה דאמר התם מנלן דאזלינן בתר חזקה דכתיב ויצא הכהן מן הבית וילמא אדנפיק ואתי בציר ליה שיעורא אלא אוקמי׳ אחזקה וקשה (ד) התם משום דליכא ריעותא ואכתי היכא דאיכא ריעותא מנלן דאזלינן בתר חזקה וי"ל דמוכח היכא דבא כהן בסוף שבוע ורלה והנה כהה הנגע ואיתרע חזקה (ה) מטמאינן אדם הנכנס שם בתוך שבוע וחייב קרבן אם נכנס במקדש וקשה אדרבה נימא התם הרי חסר הנגע לפניך ואוקי נגרא בחזקת טהרה כדאמר הכא גבי מקוה לטמא בודאי וי"ל דגבי מקוה רגילות להתחסר מעט מעט ולכך איכא למימר דמעיקרא חסר אבל הנגע רגילות להתחסר בבת אחת פחות מכגריס לכך אמרינן התם השתא הוא דחסר ואוקי הנגע בחזקת שלם ביציאת כהן מן הבית וכשסימא הכהן את הבית אפי׳ נתחסר הנגע אחרי כן קודם שנכנס זה גזירת הכתוב הוא שהבית טמא עד שיראה הכהן בסוף שבוע ויטהרנו : **היה** בודק את החבית · אפי׳ לרבנן דאית להו בהמוכר את הספינה (ב"ב פד.) יין וחומץ מין אחד הוא היינו כשמתכוין לתרום מן החומץ והכא מיירי שנתכוין לתרום מן היין ונמצא חומץ דהוה ליה תרומה בטעות כדמשמע בתוספתא דתרומות פרק ג) כהודה והמעשר :

והא דאמרי׳ פ"ק דחולין (דף יא) גבי נא אלא וכו׳ כל מפייס סתם נפרין מסוטה דברה"י ספיקו טמא היינו לפי סברת דברי המקשה דמדמי איסור לטומאה אבל מסקנא דהכי לן בין איסורא לטומאה לא ילפי׳ מסוטה · ג"י :

א) [נ"ל עדים וממין ועיין בתוס׳ דחולין יא׳ ד"ה לאתויי מסרס לחומר] ב) [נ"ל כתורם]

ושניהם